

Дослідження *repetition links*, елементів когезії, при перекладі абревіатур медичного дискурсу

А. Д. Кукаріна

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна

Paper received ; Accepted for publication .

Анотація. Абревіатура слугує елементом конденсації мови, відіграє важливу роль у формуванні зв'язків у текстах перекладу для їх зв'язності. Аналітична модель, представлена у статті, вказує на організаційну здатність лесичних повторів у тексті, абревіатура допомагає зв'язуванню речень у тексті. Ми визначили, що вона входить до складу речень з великою кількістю *bonds*. Синонімія та антонімія аброутворень виступають будівним матеріалом *repetition links*, які репрезентують когезію. Виокремивши *bonds* та *linking triangle*, приходимо до висновку, що абревіатура слугує вагомою одиницею, яка вступає у зв'язки з іншими елементами.

Ключевые слова: *абревіатура, медичний дискурс, когезія, repetition links, link triangle.*

Дослідження, подане нижче, вказує на те, що абревіатура слугує не лише елементом конденсації мови та одиницею скорочення, а також відіграє важливу роль у формуванні зв'язків у текстах перекладу для їх зв'язності. Саме поняття зв'язності полягає у певних повторях, такі лексичні повтори можуть бути простими, складними, посиленнями, заміщеннями. У дослідженні аброутворень ми вирішили показати їх значущість для перекладача за допомогою цих елементів. Для того, щоб побудувати таку таблицю для одного тексту у 15 речень, знадобився один день. Завдяки такій глибинній структурі ми виокремили повтори та однокореневі одиниці. У нашому дослідженні ми наводимо аутентичні назви на англійській мові, оскільки вивчення текстів перекладу відбувається за цим принципом: *simple lexical repetition, complex lexical repetition, simple mutual (partial) paraphrase, antonymous complex paraphrase, substitution, co-reference, ellipsis*. Якщо такі зв'язки наявні у тексті перекладу, то чітко вимальовується парадигма катафоричних, анафоричних та екзофоричних зв'язків [7]. Переклад абревіатур вимагає комплексного підходу, на прикладі, поданому нами, дуже легко прослідкувати синонімію та полісемію значень. Вертикальна колонка показує послідовно речення у тексті, а горизонтальна – їх співвідношення з наступним.

На цьому етапі дослідження зазначимо, хто з вчених досліджував ці поняття: Halliday, 1985; Halliday, Hasan, 1976; Hoey, 1991; Reynolds, 1995; Tyler, 1994 [1, 2, 3, 4, 5]. Лексична зв'язність була визначена Hoey (1991) як “the dominant mode of creating texture” через те, що “the only type of cohesion that regularly forms multiple relationships” у тексті [3, p. 10].

Основною метою нашої статті є виявити наскільки роль абревіатури у когезії тексту перекладу та варіанти її перекладу, застосовуючи *repetition links*.

Матеріалами дослідження слугують абревіатури англійського та українського медичного дискурсу.

Метод дослідження: структурний, виявлення *repetition links* та *link triangle* за методикою Hoey.

Аналітична модель представлена у ілюстрації вказує на організаційну здатність лесичних повторів у тексті, які можуть також бути представлені у вигляді скорочених одиниць – абревіатур. Більш важливою когезією у нашому вивченні виступає лексична, а не граматична, ми звертаємо увагу на варіативність абро-

утворень та інших лексичних одиниць. Кількість компонентів одиниць конденсації мови також є вагомою, оскільки багатокомпонентні можуть заміщатися словосполученнями. За допомогою цього аналізу ми можемо продемонструвати наскільки абревіатура допомагає зв'язуванню близьких за розташуванням речень у тексті, а також далеких. Ми визначили, що абревіатура входить до складу речень з великою кількістю *bonds* 1 і 4: *sim.p. MRT – therapy, sim.lex.rep. – treatment – treatment, co-ref. MRT – Magnetic resonance therapy, sim.p. – based on – carried out, sim.p. treatment – practices (10 і 11 – центральне речення – 6 одиниць повтору: com.r. nuclei – nuclear, sim.lex.r. absorb – absorption, sim. lex. r. nuclei – nuclei, sim. lex. r. radio – radio, sim. lex. r. frequency – frequencies, sim. lex. r. waves – waves.*

Описавши комплексний підхід до визначення місця абревіатури у тексті, ми вирішили подати таблицю у шість речень, оскільки всі 15 речень займають А4 альбомного аркушу. Чітко вимальовується структура та форма, за якою ми визначали компоненти. Всі елементи когезії зображені у таблиці 2.

Говорячи про зв'язність та цілісність тексту, необхідним вважаємо зазначити, що синонімія та антонімія аброутворень виступають будівним матеріалом *repetition links*, які репрезентують когезію. Проаналізувавши 10 тисяч абревіатур українського та англійського медичного дискурсу, ми можемо стверджувати, що одиниці компресії мови складають такі посилення когезії як *anaphoric* – звертаються до попередньої інформації у тексті, *cataphoric* – одиниця у тексті, яка репрезентує рему, *exophoric* – ті, що відносяться до загальних фактів та знань [6].

Абревіатура є не лише одиницею конденсації мови, але й одиницею концентрації, вона приймає участь у мнемонічних прийомах запам'ятовування та перекладацьких техніках. *Link triangle* вказує на важливість використання у мові одиниць, що репрезентують лесичні зв'язки та утворюють центральні речення, які неабияк полегшують роботу перекладача. У таблиці нижче наведені два експериментальні приклади на українській мові, переклад елементів відбувається за допомогою еквівалентів та транскодування.

Взагалі, лесичні зв'язки досліджуються на прикладах в англійській мові, оскільки наше дослідження проводиться у межах англійського та українського медичного дискурсу, ми вирішили провести експери-

мент, знайшовши у текстах bonds та утворивши linking triangle на державній мові нашої країни, приходимо до висновку, що аббревіатура слугує для перекладача вагомою одиницею, яка входить до пе-

рекладацьких аналізів тексту, вступає у зв'язки з іншими елементами та трансформується, згідно принципів у перекладі.

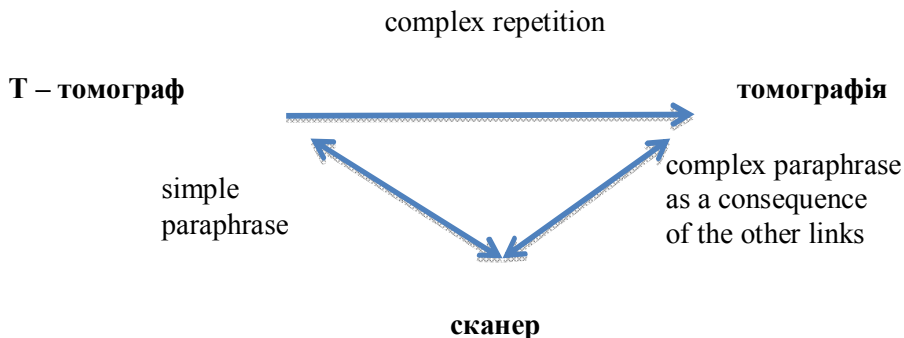
Таблиця 1. Чисельність bonds у тексті медичного дискурсу

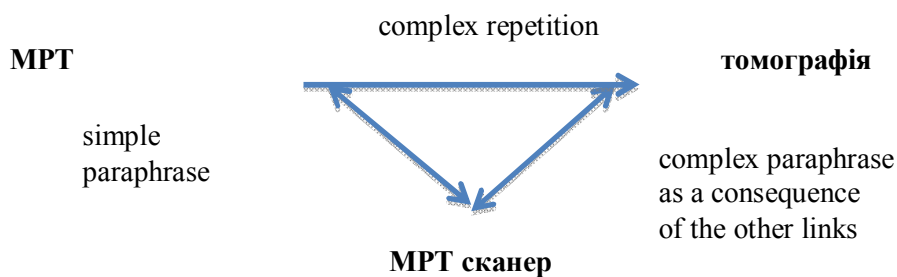
<u>2</u>	<u>3</u>														
<u>3</u>	2	1													
<u>4</u>	<u>5</u>	2	3												
<u>5</u>	1	<u>3</u>	<u>4</u>	1											
<u>6</u>	<u>3</u>	1	2	-	1										
<u>7</u>	1	1	<u>4</u>	2	<u>3</u>	1									
<u>8</u>	1	1	-	-	1	1	<u>3</u>								
<u>9</u>	-	-	-	-	-	1	-	1							
<u>10</u>	1	-	-	-	1	-	-	-	2						
<u>11</u>	-	-	-	-	-	-	-	<u>3</u>	2	<u>6</u>					
<u>12</u>	<u>3</u>	2	1	-	1	-	-	-	-	2	<u>4</u>				
<u>13</u>	-	-	-	1	2	1	-	<u>3</u>	1	1	2	2			
<u>14</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-		
<u>15</u>	2	2	<u>3</u>	-	-	-	1	-	-	1	1	2	-	1	

Таблиця 2. Лексичні повтори тексту

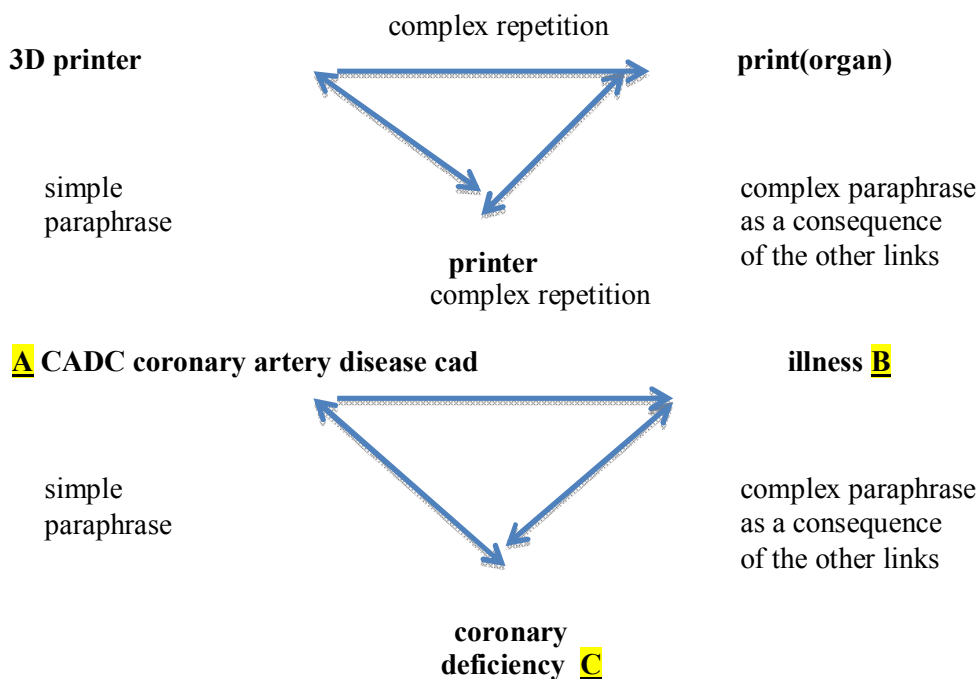
2	subst. MRT – it sim.p. MRT – treatment sim.p. method – processes				
3	sim.p. – treatment – trial sim.p. MRT – method	subst. it – method			
4	sim.p. MRT – therapy sim.lex.rep. – treatment – treatment co-ref. MRT – Magnetic resonance therapy sim.p. – based on – carried out sim.p. treatment – practices	subst. it – therapy tissues – compl.p. – tissue – musculoskeletal system s	simp.p. method – therapy simp.p. method – treatment simp.p. clinical – pathological		
5	subst. MRT – it	subst. it – MRT sim.p. – processes – facilities simp.p. – reparative – rehabilitation	sim.p. therapy – Magnetic resonance therapy sim.p. is used – is carried out comp.rep. – practitioners – practices simp.p. treatment – rehabilitation	sim.p. therapy – Magnetic resonance therapy	
6	sim.p. MRT – therapy sim.p. treatment – medicine sim.p. treatment – medicine – principle	sim.lex.r. it – it subst. it – therapy	subst. therapy – it simp.p. practitioners – research	-	co-ref.rep. clinical practeces – Institute

Таблиця 3. Link triangle в українській мові

Таблиця 4. Link triangle в англійській мові

Ми зобразили схематично чотири приклади link triangle, наступні ілюстрації ми подаємо у таблиці мнемоніка якої – ABC, оскільки вони знаходяться у тих самих зв'язках:

Таблиця 5. Елементи Link triangle за аналогією

A	B	C
CADC (coronary artery disease cad)	illness	coronary deficiency
cognitive behavioural therapy	therapy	BH (behavior therapy)
CNS (central nervous system)	cerebrospinal system	nerve
CT (computerized tomography)	scanner	tomography
HPV (human papilloma virus)	ultramicrobe	virology
ETT (exercise tolerance test)	examination	test
GCS – Glasgow Coma Scale (шкала глибини коми Глазго)	score	coma

Ноеу наголошує, що “lexical items form links, and sentences sharing three or more links form bonds, bonded sentences lead to nets” [3, p. 91]. На одиницях концентрації лексичних повторів наголошує дослідницька група the PACTE (Process in the Acquisition of Translation Competence and Evaluation), яка була сформована у 1997 для того, щоб дослідити компетенцію у письмовому перекладі та оцінити його якість. Всі члени цієї групи – перекладачі, спеціалісти, що викладають перекладацькі дисципліни, тому дослідження у руслі когезії було зроблено на високому рівні.

Базуючись на результатах нашого прикладу, ми можемо стверджувати про важливість аббревіатури у перекладацькому скорописі, а також у формуванні реферованого тексту, який утворюється за допомогою набору центральних речень, видаляючи маргінальні. Такий аналітичний інструмент у нашому дослідженні вказує на багатогранність кутів дослідження способів перекладу аббревіатур. Одиниця конденсації, вступаючи у зв'язки, утворює синонімічні ряди і може бути заміщена.

ЛІТЕРАТУРА

1. Halliday M. A. K. Spoken and written language. Cohesion in English / Michael Alexander Kirkwood Halliday, Ruqaiya Hasan. – London: Oxford University Press, 1985. – 330 с. – (Longman).
2. Hasan R. Coherence and cohesive harmony. Understanding reading comprehension / Ruqaiya Hasan. – Delaware: J. Flood, 1984. – 181 с. – (International Reading Association.).
3. Hoey M. Patterns of lexis in text / Michael Hoey. – Oxford: Oxford University Press, 1991. – 276 с.
4. Reynolds D. Language in the balance: Lexical repetition as a function of topic, cultural background, and writing development / Dudley W. Reynolds., 2001. – 437 с. – (51; v. 3).
5. Tyler A. The role of repetition in perceptions of discourse coherence / Andrea Tyler. – Cambridge: Cambridge University Press, 1994. – 671 с. – (Journal of Pragmatics). – (21).
6. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. / С. Є. Максимов – К.: Ленвіт, 2006. – 157 с.
7. Нелюбин Л. Л. Толковый переводоведческий словарь / Лев Львович Нелюбин. – 5-е изд., стереотип. – М. : Флинта : Наука, 2011. – 320 с.

REFERENCES

1. Halliday M. A. K. Spoken and written language. Cohesion in English / Michael Alexander Kirkwood Halliday, Ruqaiya Hasan. – London: Oxford University Press, 1985. – 330 с. – (Longman).
2. Hasan R. Coherence and cohesive harmony. Understanding reading comprehension / Ruqaiya Hasan. – Delaware: J. Flood, 1984. – 181 с. – (International Reading Association.).
3. Hoey M. Patterns of lexis in text / Michael Hoey. – Oxford: Oxford University Press, 1991. – 276 с.
4. Reynolds D. Language in the balance: Lexical repetition as a function of topic, cultural background, and writing development / Dudley W. Reynolds., 2001. – 437 с. – (51; v. 3).
5. Tyler A. The role of repetition in perceptions of discourse coherence / Andrea Tyler. – Cambridge: Cambridge University Press, 1994. – 671 с. – (Journal of Pragmatics). – (21).
6. Maksimov S. E. Practical Course of Translation (English and Ukrainian). Theory and practice of translation text analysis for students of the translator's faculty, extramural and evening training: Textbook. / S. E. Maksimov – K. : Lenvit, 2006. – 157 p.
7. Nelyubin L. L. Translation explanatory dictionary / L. L. Nelyubin. – 5th ed., Stereotype. – Moscow: Flynta: Science, 2011. – 320 p.

Research of the repetition links, cohesive elements, in a process of abbreviations translation in medical discourse

Kukarina A. D.

Abstract. Abbreviations serve as element of condensation in language, they play an important role in making links texts in translation for their connectivity. The analytical model introduced in the article indicates the organizational ability of lexical repetitions in the text; abbreviation helps in binding sentences in the text. We have determined that it is a part of the sentences with bonds. Synonyms and antonyms of abbreviations make the bases of repetition links, representing cohesion. Nominating bonds and linking triangle, we have concluded that abbreviation is an essential unit that enters into relationships with other elements.

Keywords: *abbreviations, medical discourse, cohesion, repetition links, link triangle.*

Исследование repetition links, элементов когезии, при переводе аббревиатур медицинского дискурса

А. Д. Кукарина

Аннотация. Аббревиатура служит элементом конденсации языка, играет важную роль в формировании связей в текстах перевода для их связности. Аналитическая модель, представленная в статье, указывает на организационную способность лексичних повторов в тексте, аббревиатура помогает связыванию предложений в тексте. Мы определили, что она входит в состав предложений с большим количеством bonds. Синонимия и антонимия абробразований выступают строительным материалом repetition links, представляющих когезию. Выделив bonds и linking triangle, приходим к выводу, что аббревиатура служит весомой единицей, вступает в связи с другими элементами.

Ключевые слова: *аббревиатура, медицинский дискурс, когезия, repetition links, link triangle.*